

Vergaderjaar 1993–1994

22 060

## Wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening en enige andere wetten

Nr. 8

### NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 28 februari 1994

Wij zijn verheugd dat de wijzigingen die wij ter gelegenheid van de memorie van antwoord hebben voorgesteld en die ertoe leiden dat in de toekomst van een vaste, inkomensonafhankelijke ouderbijdrage zal worden uitgegaan, in hoofdlijnen op de instemming kunnen rekenen van de fracties die in het eindverslag hebben gereageerd. De nadere vragen en opmerkingen beantwoorden wij als volgt.

De leden van de CDA-fractie vroegen naar een fundering van – of een filosofie omtrent – de hoogte van de vaste ouderbijdrage. Wij erkennen met de leden van deze fractie dat bij de start van een nieuw systeem een duidelijke filosofie met betrekking tot de hoogte van de ouderbijdragen van groot belang is. Besparing van verzorgingskosten enerzijds en draagkracht van de ouders anderzijds vormen de uitgangspunten voor de ouderbijdrage. Wat betreft de omvang van de draagkracht en de besparing zal aansluiting worden gezocht bij de kinderbijslag. De hoogte van de ouderbijdragen zal daarom in belangrijke mate gerelateerd zijn aan de hoogte van de kinderbijslag. Daarbij is ervan uitgegaan dat in een gezin met twee kinderen, waarbij hetzij beide hetzij één van beide kinderen worden opgenomen in een residentiële voorziening, de ouderbijdrage grosso modo aansluit bij de kinderbijslag die wordt ontvangen. Gelet op het feit dat kinderen meer kosten naarmate zij ouder worden en ook de kinderbijslag toeneemt, zal naar de leeftijd van de kinderen een indeling worden gemaakt die aansluit bij leeftijdscategorieën welke gelden voor de kinderbijslag. De hoogte van de ouderbijdrage zal per leeftijdscategorie toenemen. Van de bijdragen bij residentiële plaatsingen zullen de bijdragen in het geval van semi-residentiële plaatsingen, waarbij het in de regel om dagbehandelingen gaat, worden afgeleid. Deze zullen daarvan de helft zijn. De vermindering van die bijdragen vloeit voort uit het feit dat deze ouders hun kinderen voor een deel zelf verzorgen.

In het systeem zoals dat is voorgesteld kan het voorkomen dat er per maand meer moet worden betaald dan aan kinderbijslag per kwartaal wordt ontvangen. De ouderbijdragen sluiten grosso modo aan bij de kinderbijslag. Afwijkingen naar beneden en boven zijn evenwel mogelijk. De kosten die de ouders besparen bedragen door de aansluiting die gezocht is bij de kinderbijslag in ieder geval dat bedrag. Doorgaans

worden door de ouders meer kosten voor hun kinderen gemaakt dan zij aan kinderbijslag ontvangen.

Hoewel concrete cijfers ontbreken, is bekend dat vele ouders die een ouderbijdrage moeten betalen, tot de lagere inkomenscategorieën behoren. Het is dan van belang dat de ouderbijdrage grotendeels uit de kinderbijslag kan worden betaald. Er is daarbij vanuit gegaan dat ouders reiskosten om hun kind te bezoeken voor eigen rekening nemen. Wij achten dat gerechtvaardigd, nu in het algemeen de ouderbijdragen nog beneden het niveau liggen van de kosten die ouders blijkens CBS-onderzoek, gelet op hun inkomens, voor hun kinderen maken. Zo wordt bij een inkomen tussen de fl 2000 en 2500 (inclusief kinderbijslag) aan een kind van 0 tot 11 jaar gemiddeld 17% van het inkomen aan het kind besteed.

De leden van de CDA-fractie vroegen naar de werking van het nieuwe systeem in geval van pleegkinderen. Indien de pleegouders voor het pleegkind in het kader van de jeugdhulpverlening een pleegkindvergoeding ontvangen, doen zij geen beroep op de kinderbijslag, omdat deze in mindering wordt gebracht op de pleegvergoeding. De kinderbijslag zal – evenals dat nu het geval is – ontvangen kunnen worden door de ouders die via de te betalen ouderbijdrage kunnen aantonen dat zij hun uitwonende kind in belangrijke mate onderhouden.

Wat betreft de planning in tijd en de procedure met betrekking tot de overdracht aan het nieuwe inningsorgaan van de vaststellings- en inningswerkzaamheden zij het volgende opgemerkt. De vaststelling en inning van de ouderbijdragen vrijwillige jeugdhulpverlening geschiedt feitelijk thans op het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. De betrokken werkeenheid wordt begin 1994 gedetacheerd in Gouda, waar de dependance van de raad voor de kindbescherming te 's-Gravenhage is gevestigd die ook de inning van kinderalimentaties op zich neemt. De vaststelling van de ouderbijdragen in het kader van een maatregel van kindbescherming geschiedt nu nog door de rechter. Dat zal eerst veranderen op het moment dat deze wet in werking is getreden. De advisering aan de rechter en de inning van de door de rechter vastgestelde ouderbijdragen geschiedt, vooruitlopend op het onderhavige wetsvoorstel, reeds door de genoemde dependance. In dit licht is er alle belang bij een voorspoedige afwikkeling van het onderhavige wetsvoorstel.

Intussen wordt een wetsvoorstel voorbereid – het streven is erop gericht dat begin 1994 voor advies naar de Raad van State te zenden – om de dependance te Gouda van de raad voor de kindbescherming te 's-Gravenhage met inbegrip van de daar gedetacheerde werkeenheid van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur te verzelfstandigen. De leden van de CDA-fractie wensten nog eens helder uiteengezet te hebben in welke gevallen en na welke termijn van inning van de ouderbijdrage kan worden afgezien (twee maal zes weken, drie maanden). Zijn deze termijnen correct en kunnen zij cumuleren?

Onderstaand hebben wij geprobeerd zo exact mogelijk uiteen te zetten hoe de regels voor de uitzondering op de betaling van de ouderbijdrage, bedoeld in artikel 41c, tweede lid, onder c en d, met de daarbij geldende termijnen zich verhouden tot de kwestie van de subsidiëring van de vrijwillige jeugdhulpverlening. Het gaat hier immers om kwesties die in de vrijwillige jeugdhulpverlening spelen.

A

Acute noodsituatie: maximaal zes weken vrijstelling van betaling van een ouderbijdrage.

Achtergrond: in dit soort situaties is het van groot belang om in overleg met de ouders te komen tot goede afspraken omtrent de verdere

hulpverlening; het opleggen van een ouderbijdrage in deze situaties kan dan ernstig verstrend werken.

## B

Bezwaar van de ouders tegen reeds aangevangen vrijwillige jeugdhulpverlening; in principe moet bij bezwaar van de ouders tegen vrijwillige jeugdhulpverlening deze worden stopgezet. Stopzetting impliceert dat een ouderbijdrage (niet langer) behoeft te worden betaald. Als stopzetting van de hulpverlening vanuit de belangen van de minderjarige onverantwoord is, moeten er waarborgen zijn dat de hulpverlening kan worden voortgezet. Deze zijn: vrijstelling van de betaling van de ouderbijdrage en voortzetting van de subsidiëring van de hulpverlening (artikel 3 van het Besluit tijdelijke regeling bekostiging jeugdhulpverlening, relevant voor zover het betreft de landelijke voorzieningen) gedurende een periode van

a. maximaal zes weken na ontvangst van het bezwaar van de ouders.

Indien binnen zes weken de ouders niet alsnog akkoord gaan met voortzetting van de hulpverlening, dan moet de hulpverlening alsnog worden beëindigd of moet de hulpverlening tegen de wens van de ouders worden voortgezet. Voor dit laatste zal dan een ingrijpen in het gezag van de ouders nodig zijn. In deze gevallen zal de raad voor de kindbescherming onderzoek moeten verrichten om ter zake de rechter te kunnen adviseren. Voor deze gevallen wordt (met het oog op zorgvuldig onderzoek) de onder a bedoelde periode

b. verlengd met drie maanden.

De termijnen genoemd onder A, Ba en Bb kunnen cumuleren (dus in totaal op 25 weken uitkomen). Dat is echter alleen het geval als er sprake is van een acute noodsituatie en de hulpverlening, waartegen op enig moment bezwaar is gemaakt, aangevangen is en een onderzoek van de raad voor de kindbescherming moet plaatsvinden naar de noodzaak van een ingrijpen in het gezag. Indien in een acute noodsituatie (bij voorbeeld: een kind is uit huis gezet) dit kind na vier weken hulpverlening naar huis terugkeert en er dan opnieuw problemen blijken te ontstaan, dan zal (semi-)residentiële hulpverlening niet aanvangen als de ouders daartegen bezwaar maken. Betaling van een ouderbijdrage is dan niet aan de orde. Ambulante hulpverlening kan in een dergelijk geval worden geboden, maar die vorm van hulpverlening is voor de ouderbijdrageregeling niet relevant.

Uiteraard behoeft de situatie van bezwaar tegen reeds aangevangen (semi-)residentiële hulpverlening niet slechts te ontstaan na een acute noodsituatie. In dat geval gelden slechts de onder B genoemde termijnen.

Feitelijke niet-betaling van de ouderbijdrage of bezwaar tegen de betaling van de ouderbijdrage leiden niet tot beëindiging van de hulpverlening zelf of van de subsidiëring daarvan. Dat geldt alleen in geval van bezwaar tegen de hulpverlening zelf. Oneigenlijk gebruik van het bezwaar tegen de hulpverlening zelf om geen ouderbijdrage behoeven te betalen, helpt de ouders niet. Of de hulpverlening wordt dan beëindigd en het kind komt weer thuis of, indien het onverantwoord is de hulpverlening te beëindigen, de hulpverlening wordt tegen de zin van de ouders voortgezet op grond van een maatregel van kindbescherming. In het laatste geval moet volgens dit wetsvoorstel een ouderbijdrage worden betaald.

De leden van de CDA-fractie vroegen of de mogelijkheid van verzet tegen de tenuitvoerlegging van het inningsdwangbevel nog nodig is als dat verzet niet op de verschuldigdheid en de hoogte van de ouderbijdrage betrekking kan hebben, aangezien die onderwerpen al voorwerp van AROB-beroep zijn geweest. Het verzet tegen het dwangbevel kan bij voorbeeld nodig zijn in het geval van vergissingen ten aanzien van de omvang van de achterstallige bijdrage, of omdat betalingen en uitvaardiging van het dwangbevel elkaar kruisen, waardoor een verkeerd bedrag

is aangegeven. Het is dan van groot belang dat de betalingsplichtige de gelegenheid heeft om tegen het dwangbevel dat immers een executoriale titel oplevert, verzet aan te tekenen. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging slechts voor zover deze wordt bestreden. Indien het verzet zich dus niet richt tegen de omvang van het totale bedrag dat achterstallig is, kan het dwangbevel voor een deel al worden geëxecuteerd.

De leden van de fractie van de PvdA waren verbaasd geweest in de inleiding van de memorie van antwoord te lezen dat niet de duidelijker vastlegging van een aantal zaken in de wet en de vereenvoudigde inning aanleiding vormden tot het wetsvoorstel, maar vooral de behoefte aan uniformering. Waarom staat die behoefte aan uniformering dan niet genoemd in de beweegredenen van het wetsvoorstel? Met de leden van de fractie van de PvdA zijn wij het eens, dat daar waar uniformering van de regels voor de ouderbijdragen bij justitiële jeugdbescherming en vrijwillige jeugdhulpverlening een belangrijke overweging is geweest voor dit wetsvoorstel, het de voorkeur verdient deze overweging expliciet op te nemen in de considerans van dit wetsvoorstel. Hiertoe hebben wij in bijgevoegde nota van wijziging de considerans van dit wetsvoorstel aangepast.

De leden van de PvdA-fractie wilden verder weten of bij verandering in de hoogte van de kinderbijslag ook de hoogte van de ouderbijdrage voor residentiële plaatsingen zal veranderen. In geval van belangrijke wijzigingen in de hoogte van de kinderbijslag zal het voor een aantal ouders zo kunnen zijn dat hun draagkracht en hun besparing aanmerkelijk in positieve of negatieve zin beïnvloed worden. Dat zal aanleiding zijn om ook de ouderbijdragen aan te passen. Het betreft hier geen automatische koppeling. Een en ander zal van geval tot geval worden bezien.

Zoals hierboven al is aangegeven in antwoord op vragen van de leden van de CDA-fractie wordt voor de semi-residentiële hulpverlening gedacht aan de helft van de bijdragen welke voor de residentiële jeugdhulpverlening gelden. Er is hier in mindere mate sprake van besparing, zodat het om die reden gerechtvaardigd is, een lagere bijdrage in rekening te brengen.

In het eenvoudige systeem dat is voorgesteld en dat goed controleerbaar is, is in het algemeen aangesloten bij de omvang van de kinderbijslag. Indien in een gezin slechts één kind in de leeftijd van 6-11 jaar residentieel is geplaatst, dan zullen de ouders meer dan de kinderbijslag moeten betalen. In het geval van drie of vier kinderen, waarvan het kind in de leeftijd van 6-11 jaar residentieel is geplaatst, betalen de ouders iets meer, onderscheidenlijk iets minder dan het bedrag aan kinderbijslag dat zij voor dat kind ontvangen. Een en ander zal mede afhankelijk zijn van het aantal kinderen en hun leeftijd. Overigens verwijzen wij ook in dit opzicht graag naar het antwoord op soortgelijke vragen van de leden van de CDA-fractie. Daar hebben wij aangegeven dat de kosten die de ouders besparen in ieder geval het bedrag van de kinderbijslag betreffen. Doorgaans worden door de ouders meer kosten voor kinderen gemaakt dan zij aan kinderbijslag ontvangen.

Een totaal overzicht van de verschillen tussen de ontvangen kinderbijslag en de te betalen ouderbijdrage kunnen wij niet geven, daar er geen inzicht bestaat in de gezinssamenstelling van degenen die een ouderbijdrage verschuldigd zijn.

De leden van de PvdA-fractie wilden inzicht hebben in de hoogte van de ouderbijdragen, zoals deze zullen gelden op grond van de nota van wijziging en zoals deze in het inkomensafhankelijke systeem zouden gelden. Een algemeen overzicht kan niet worden gegeven. In de justitiële jeugdbescherming wordt de ouderbijdrage thans door de rechter vastgesteld op basis van draagkracht en behoefte. Er bestaat voor de rechter geen gebondenheid aan een bepaald systeem voor de vaststelling van de ouderbijdragen. Weliswaar adviseren de raden voor de kinderbe-

scherming sinds begin dit jaar de rechter omtrent de hoogte van de ouderbijdrage op basis van de huidige regels voor de vrijwillige jeugdhulpverlening, maar de rechter is aan dat advies niet gebonden. Feitelijk inzicht in de hoogte van de ouderbijdragen justitiële jeugdbescherming kan daarom niet worden gegeven. Wel is bekend dat regelmatig in de rechterlijke beslissing wordt bepaald dat ouders de hen ten behoeve van het kind op grond van wetten of anderszins toekomstige uitkeringen moeten betalen als ouderbijdrage. Hiermee wordt in ieder geval bedoeld op de kinderbijslag. Dit zou betekenen dat voor de justitiële jeugdbescherming wordt aangesloten bij een bestaande rechterlijke praktijk. Thans wordt expliciet een ouderbijdrage geëist, omdat anders niet kan worden aangetoond dat het kind «in belangrijke mate» wordt onderhouden door de ouders, ook al bevindt het zich elders.

Wat betreft de vrijwillige jeugdhulpverlening zal het evenzeer moeilijk zijn een algemeen overzicht te geven. De uitgangspunten van het thans geldende en het voorgestelde systeem verschillen immers aanmerkelijk. Het is echter wel mogelijk om een aantal rekenvoorbeelden te geven. Deze volgen hieronder. Uiteraard moet daarbij van bepaalde veronderstellingen omtrent de hoogte van het inkomen, het aantal kinderen en de leeftijd daarvan, worden uitgegaan.

Indien het inkomen volgens de berekeningen op grond van het huidige Besluit bijdragen jeugdhulpverlening f 2000 of meer bedraagt en in het gezin 2 kinderen van 10 en 12 jaar zijn die beide in een residentiële voorziening verblijven, dan moet op grond van het huidige systeem voor het kind van 10 jaar f 200,10 worden betaald en voor het kind van 12 jaar f 293. In het nieuwe systeem zal voor het oudste kind f 210 worden betaald en voor het jongste f 175. Indien de ouders in deze inkomensklasse één kind hebben van 10 jaar dan bedraagt de huidige bijdrage f 258 en zal de nieuwe bijdrage f 175 zijn.

Indien het inkomen tussen de f 1800 en f 1900 ligt en er wordt weer uitgegaan van 2 kinderen van 10 en 12 jaar die beide in een residentiële voorziening verblijven, dan moet volgens het huidige systeem voor het oudste kind f 222 worden betaald en voor het jongste f 156,70. Volgens het nieuwe systeem zal voor de beide kinderen onderscheidenlijk f 210 en f 175 moeten worden betaald.

Ligt het inkomen tussen de f 1600 en f 1700 dan moet voor de 2 kinderen in de genoemde leeftijd volgens het huidige systeem onderscheidenlijk f 152 en 114,70 worden betaald. Volgens het nieuwe systeem zullen de hierboven genoemde bedragen gelden.

Wij delen volledig de heldere samenvatting van de leden van de fractie van de PvdA met betrekking tot het systeem van uitzonderingen bij crisissituaties en bij bezwaren tegen de voortzetting van eenmaal aangevangen vrijwillige jeugdhulpverlening. Wij zijn verheugd te kunnen constateren dat de leden van de fractie van de PvdA minder behoefte hebben aan het opnemen van een al dan niet beperkte hardheidsclausule.

De leden van de VVD-fractie plaatsten enige kanttekeningen bij de band die tussen de ouderbijdrage en de kinderbijslag wordt gelegd, gelet op de beperkte betrouwbaarheid van de kinderbijslag als graadmeter voor de werkelijke kosten van verzorging en opvoeding. Deze leden zijn van oordeel dat het besparingsprincipe ertoe zou moeten leiden dat de werkelijke kosten van verzorging en opvoeding die door de instelling waar het kind verblijft, worden gemaakt, aan de ouders in rekening worden gebracht.

Zoals hierboven reeds opgemerkt vormen besparing van verzorgingskosten enerzijds en draagkracht van de ouders anderzijds – gelet op de wettelijke onderhoudsplicht van de ouders – de uitgangspunten voor de ouderbijdrage. Wat betreft de omvang van de besparing en de draagkracht is aangesloten bij de kinderbijslag. Er zou van een geheel ander principe worden uitgegaan als de werkelijke kosten van verzorging en

opvoeding die de instelling maakt, aan de ouders in rekening zouden moeten worden gebracht. Het betreft dan niet alleen de kosten die de ouders besparen, maar ook de overige kosten die de instelling maakt voor de verzorging en opvoeding, zoals de kosten van (professionele) groepsleiding. Het gaat erom dat de kosten die de ouders voor voeding, bewassing en kleding besparen, hen, mede gelet op hun draagkracht, in rekening worden gebracht. Voor de omvang van die besparing is aansluiting gezocht bij de kinderbijslag.

Het aanknopingspunt van de kinderbijslag is door ons mede gekozen in het licht van het gegeven dat in ieder geval de bedragen die in dat kader worden ontvangen gedurende de tijd dat het kind elders is geplaatst niet gebruikt behoeven te worden ter dekking van de kosten van verzorging. Een ieder, ook degenen die een inkomen op bijstandsniveau genieten, kan dan ook daaruit de vereiste bijdrage voldoen. Daarnaast, zo hebben wij al aangegeven, zullen er andere kosten zijn, zoals reiskosten, die ten behoeve van het kind gemaakt blijven worden en die de ouders zelf moeten betalen.

Misbruik door ouders van de uitzondering op de betaling van de ouderbijdrage in acute noodsituaties door een dergelijke situatie zelf te laten ontstaan in het zicht van een vrijwel onontkoombare maatregel van kinderbescherming, komt ons onwaarschijnlijk voor. Als een kinderbeschermingsmaatregel, gepaard gaande met een uithuisplaatsing, er als onherroepelijk staat aan te komen, dan zal daaraan al het nodige vooraf zijn gegaan, waaronder onderzoek naar de noodzaak van de maatregel. Indien in dat geval door de ouders een noodsituatie wordt gecreëerd (bij voorbeeld door het kind uit huis te zetten en ervoor te zorgen dat het niet door familie of vrienden wordt opgevangen), dan lijkt een snelle justitiële reactie op zijn plaats. De ouders hechten in dat geval kennelijk meer belang aan het niet-betalen van de ouderbijdrage dan aan de geestelijke en lichamelijke gezondheid van hun kind, hetgeen als een zeer ernstige misvatting omtrent de uitoefening van het ouderlijk gezag mag worden beschouwd. Zij komen daarmee niet erg ver, aangezien de – versneld – tot stand gebrachte justitiële maatregel niet leidt tot het niet-verplicht zijn een ouderbijdrage te betalen.

Omtrent de derving van inkomsten door het niet-voldoen van de ouderbijdrage het volgende. Voor zowel de ouderbijdragen bij een maatregel van kinderbescherming als die in de vrijwillige jeugdhulpverlening geldt dat concreet de gederfde inkomsten door niet-voldoening niet bekend zijn. Wel is bekend het zogenoemde inningspercentage. Dat ligt rond de 85% voor zowel de ouderbijdragen bij een maatregel van kinderbescherming als voor de ouderbijdragen vrijwillige jeugdhulpverlening. Dit percentage wordt berekend per jaar aan de hand van de ontvangsten van ouderbijdragen in dat jaar en de lopende vorderingen in dat jaar. In de ontvangsten zitten echter ook bedragen die zijn betaald voor een in het verleden ontstane achterstand.

De leden van de VVD-fractie vroegen eveneens nadere financiële gegevens met betrekking tot geraamde en gerealiseerde opbrengsten en geraamde en gerealiseerde inningskosten over de jaren 1990–1993. Wat betreft de justitiële jeugdbescherming het volgende. De opbrengsten aan ouderbijdragen bedroegen voor de jaren 1990 tot en met 1993 (1993 geschat) onderscheidenlijk (afgerond) 5,46; 5,95; 6,04 en 5,95 miljoen. De ramingen volgens de begroting bedroegen voor de begrotingsjaren 1990–1993: 5; 5; 6 en 6,5 miljoen. De inningskosten voor alleen de ouderbijdragen zijn niet eenvoudig te bepalen omdat de inningen tot nu toe onderdeel vormden van de financiële afdelingen van de raden voor de kinderbescherming en nimmer een duidelijk onderscheid is gemaakt tussen inning ten behoeve van het Rijk en inning ten behoeve van ouders in het kader van de kinderalimentaties.

Wat betreft de vrijwillige jeugdhulpverlening geldt dat de opbrengsten voor 1990–1993 (1993 geschat) onderscheidenlijk 6,3; 8,4; 8,2 en 8,9

miljoen bedroegen. De ramingen volgens de begroting bedroegen voor de begrotingsjaren 1990–1993 8,9 miljoen per jaar. De inningskosten bedroegen gedurende deze jaren 1,6 miljoen per jaar.

Voor 1994 zijn de inningskosten door de centrale organisatie – uitgaande van de huidige vaststelling van de ouderbijdragen in de justitiële jeugdbescherming door de rechter en uitgaande van het bestaande inkomensafhankelijke systeem voor de vaststelling van ouderbijdragen vrijwillige jeugdhulpverlening, alsmede uitgaande van een centrale inning – geraamd op 4,5 miljoen. Een onderscheid tussen enerzijds de kosten gemoeid met advisering/vaststelling en anderzijds de kosten gemoeid met de inning kan moeilijk worden gemaakt. Indien dit wetsvoorstel in 1994 niet tot wet zou worden verheven en in werking treedt, worden de inkomsten voor de justitiële jeugdbescherming geraamd op 6 miljoen. Voor de ouderbijdragen vrijwillige jeugdhulpverlening worden dan de inkomsten geraamd op 9 miljoen. Ervan uitgaande dat dit wetsvoorstel begin 1994 tot wet wordt verheven en in werking treedt, worden de inkomsten volgens de begroting 1994 thans geraamd op 12 miljoen voor de justitiële jeugdbescherming en op 18 miljoen voor de vrijwillige jeugdhulpverlening. Voor de inning van alle ouderbijdragen wordt er daarbij vanuit gegaan dat een hoger inningspercentage dan thans gemiddeld bereikt zal worden.

De leden van de fractie van D66 vroegen waarom in geval van een strafrechtelijke maatregel jegens jeugdigen vooralsnog anders wordt gehandeld dan wanneer het gaat om een civielrechtelijke maatregel van jeugdbescherming, namelijk door in eerstgenoemd geval een koppeling te leggen met regeling van de kosten van strafrechtelijke sancties jegens volwassenen.

De gevallen waarin in het wetsvoorstel een uitzondering is gemaakt op de betaling van een ouderbijdrage bij strafrechtelijke sancties betreffen de tuchtschoolstraf, de maatregel van terbeschikkingstelling van de regering en de maatregel van plaatsing in een inrichting voor buitengewone behandeling. Tot nu toe is voor deze gevallen het uitgangspunt steeds geweest dat de kosten van de straf geen kosten van verzorging en opvoeding zijn en door de Staat worden betaald. Indien daarin voor volwassenen verandering zou worden gebracht, ligt het in de rede om ook ten aanzien van kinderen daarover nieuwe gedachten te ontwikkelen. Daarbij zal dan worden betrokken het aantal kinderen waarom het gaat in verhouding tot de kosten gemoeid met de inning. In dit soort gevallen kan men zich voorstellen dat de inning van een ouderbijdrage nog weer extra problemen met zich meebrengt.

Het begrotingsvoorstel voor 1994 gaat wat betreft de justitiële jeugdbescherming uit van een meeropbrengst van de ouderbijdragen van 4 miljoen. Daarbij is van een aantal veronderstellingen uitgegaan. In de eerste plaats de veronderstelling dat dit wetsvoorstel wet zou zijn en in werking getreden zou zijn. In de tweede plaats de veronderstelling van een zekere toename van het aantal ondertoezichtstellingen, gelet op de trendcijfers over het aantal ondertoezichtstellingen. In de derde plaats is uitgegaan van een inningspercentage van 100.

Voor de vrijwillige jeugdhulpverlening gelden mutatis mutandis dezelfde veronderstellingen.

Wat betreft het aantal kinderen waarvan is uitgegaan bij het opstellen van bovengenoemde berekeningen het volgende. Dit aantal is ongeveer 5000, voor zover het betreft de kinderen die in het kader van een maatregel van kindbescherming in een residentiële voorziening zijn geplaatst. Wat betreft de vrijwillige jeugdhulpverlening is uitgegaan van ongeveer 9000 residentiële en pleegzorgplaatsingen en van ongeveer 3000 semi-residentiële plaatsingen.

Voor de bedragen die zullen gelden voor de semi-residentiële jeugdhulpverlening zij verwezen naar de antwoorden die hierboven op vragen van de CDA-fractie zijn gegeven.

Wat betreft de berekening van de kinderbijslag is ervan uitgegaan dat wegens het niet-thuis wonen van het kind (in geval van een residentiële plaatsing) dit kind niet dubbel wordt geteld. Het kind beneden de 16 jaar behoort immers niet tot het huishouden vanwege het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding (artikel 9 AKW). Wat betreft de kinderen tussen 16 en 18 jaar is evenmin van een dubbeltelling uitgegaan. Daarvoor zal ook lang niet altijd een reden zijn, aangezien deze kinderen als pleegkind in een pleeggezin kunnen verblijven.

Verder vroegen de leden van de fractie van D66 hoe de bedragen die maandelijks als ouderbijdrage zouden moeten worden betaald tot stand zijn gekomen. Wij hebben dat hierboven in antwoord op vragen van de leden van de PvdA-fractie uiteengezet.

De kinderbijslag wordt per kwartaal achteraf betaald, terwijl de ouderbijdrage per maand vooruit moet worden betaald. Daardoor zouden lagere inkomens in liquiditeitsproblemen kunnen komen. De vraag is of dit liquiditeitsprobleem anders ligt bij een uithuisplaatsing dan wanneer het kind thuis zou zijn. Indien het kind thuis is, worden kosten gemaakt waarvoor achteraf kinderbijslag wordt ontvangen. Is het kind uit huis geplaatst, dan worden de door de ouders bespaarde kosten in de vorm van een ouderbijdrage in rekening gebracht. Evenals wanneer het kind thuis zou zijn, vinden eerst de betalingen plaats en wordt daarvoor achteraf kinderbijslag ontvangen.

De pleegouders die een pleegkind opvangen in het kader van de jeugdhulpverlening ontvangen een pleegkind-vergoeding. Deze heeft niet overeen te stemmen met de kinderbijslag die de pleegouders zouden ontvangen als het pleegkind voor de kinderbijslag als eigen kind zou worden meegeteld. Dat hangt immers af van het aantal andere kinderen dat tot het huishouden behoort. Wij zouden dan ook niet willen beweren dat – indirect – de kinderbijslag ten goede komt aan de pleegouders.

De zin op pagina 7 van de memorie van antwoord dat «bij de vaststelling van de hoogte van de ouderbijdragen ervan wordt uitgegaan dat deze uit de kinderbijslag kan worden betaald en dat er nog ruimte is om reiskosten te betalen» is tot onze spijt wat onzorgvuldig geformuleerd. Bedoeld was aan te geven dat de ouders zelf de reiskosten moeten betalen om hun kind te bezoeken. Hoe vaak zij hun kind kunnen bezoeken, zal – afgezien van de financiën – mede afhangen van de afspraken die daarover met de instelling waar het kind verblijft, zijn gemaakt.

De kosten van de centrale vaststelling en inning van ouderbijdragen op basis van het voorgestelde nieuwe systeem van eenvoudige en fraudebestendige vaststelling zullen 2,5 miljoen bedragen. Dit bedrag is als volgt begroot. Startpunt in het licht van de thans nog inkomensafhankelijke ouderbijdragevaststelling was dat voor de uitvoering van de advisering, vaststelling en inning bij de centrale organisatie in totaal 45 fte nodig zouden zijn. Totale kosten: 4,5 miljoen. Bij een inkomensafhankelijke vaststelling werd verwacht dat de kosten tot de helft zouden kunnen worden beperkt (2,25 miljoen) en dat de volledige integratie nog eens 20% efficiency-winst (van 2,25 miljoen) zou kunnen opleveren. Rekening moet evenwel worden gehouden met een toename van het aantal kinderen dat in het kader van een maatregel van kinderbescherming uit huis is geplaatst van 5000 tot 6000 en voor de vrijwillige jeugdhulpverlening met een toename in verband met de nieuwe regeling van 9000 naar 11 250 residentiële en pleegzorgplaatsingen, waarvoor een ouderbijdrage is verschuldigd, en een toename van 3000 naar 3500 semi-residentiële plaatsingen. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat de problemen met de invordering zullen toenemen door de hogere ouderbijdragen, in het bijzonder gelet op de huidige praktijk bij de vaststelling van de ouderbijdrage door de rechter.



Voorts stelden de leden van de fractie van D66 een aantal vragen over de centrale inning van kinderalimentaties. Zij konden instemmen met een tijdige anticipatie op de organisatie van de centrale inning van kinderalimentaties, maar hadden gemerkt dat bij betrokkenen verwarring is opgetreden. De wet van 16 september 1993, Stb. 539 houdende wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de advisering over en inning van kinderalimentaties, welke de grondslag vormt voor de aanwijzing van de raad voor de kinderbescherming 's-Gravenhage, dependance Gouda, als organisatie die de inning van de kinderalimentaties tegen betaling van kosten – verzorgt in geval er achterstand is, zal op 1 maart 1994 in werking treden. Om per 1 maart van dit jaar volgens die nieuwe wettelijke regeling met inachtneming van het overgangsrecht te kunnen werken, is het nodig dat op zorgvuldige wijze – vooral richting alimentatiegerechtigden en alimentatieplichtigen – alimentatiebetalingen die nu via de 19 raden voor de kinderbescherming lopen te beëindigen dan wel over te nemen. In grote lijnen komt het erop neer dat de raadsbemoeyenis bij alimentatiebetalingen waarin op het moment van inwerkingtreding van de wet geen achterstanden zijn, wordt beëindigd. Partijen moeten dan onderling de betaling regelen, tenzij zij gezamenlijk verzoeken of de alimentatieplichtige dependance Gouda verzoekt de inning – tegen betaling van kosten – over te nemen. In zaken waarin er een achterstand is, wordt de inning in ieder geval gedurende drie maanden tegen betaling van kosten door dependance Gouda overgenomen. Nadien heeft de alimentatieplichtige de mogelijkheid zelf de betaling weer ter hand te nemen. Doet hij dat niet, dan kan het inningsorgaan weer in de zaak treden. Dit alles vanuit de filosofie dat in principe het inningsorgaan als vangnet fungeert voor die gevallen dat er niet wordt betaald.

Over een en ander is bericht gezonden zowel naar alimentatieplichtigen als naar alimentatiegerechtigden. Deze brief is opgesteld in overleg met de Directie Voorlichting van het Ministerie van Justitie. Zij is op begrijpelijkheid nauwkeurig beoordeeld door anderen dan degenen die de wet hebben gelezen.

Het geval waarop de leden van de fractie van D66 doelen is ons niet helemaal duidelijk. Waarschijnlijk gaat het hier om een zaak afkomstig uit het bestand van de raad Utrecht. Bij deze raad ontstond een zodanig groot tekort aan menskracht bij de financiële afdeling in de loop van dit jaar dat besloten is het gehele zakenbestand voortijdig over te brengen naar de groeiende organisatie te Gouda. Het is immers niet mogelijk om enkel door tijdelijke, niet voldoende ingewerkte krachten, zonder ervaren leiding een gehele inningsafdeling draaiende te houden. In het licht van de thans nog geldende wettelijke regeling, waarin de raad voor de kinderbescherming wettelijk verplicht is in alle gevallen waarin daarom wordt verzocht de inning over te nemen, was het uitgesloten dat betalingen via een raad niet zouden kunnen worden gedaan of zouden stikken.

In deze gevallen is de betaling dus onder de huidige wettelijke regeling – dus zonder opslag – via de dependance Gouda gaan lopen. Ook voor deze zaken geldt de overgangsregeling die per 1 maart 1994 in werking treedt. Dan worden zaken waarin er geen achterstand in de betalingen is, beëindigd. Zaken waarin er wel een achterstand is, blijven in principe onder de hoede van de dependance doorlopen, maar wel inclusief de betaling van de opslag. Het is niet de bedoeling dat in zaken waarin er nu al rechtstreeks door de ene ouder aan de andere ouder wordt betaald, gedurende bepaalde tijd betaald gaat worden via de dependance Gouda

om het betalingsgedrag te controleren. Of in een bepaald geval iets mis is gegaan, kunnen wij gelet op de beperkte gegevens die in het eindverslag genoemd zijn, niet nagaan.

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,  
H. d'Ancona

De Staatssecretaris van Justitie,  
A. Kosto